

Պ. Պ. Էսմէրեանի փոխ տուած հինգ ձեռագիրները եւ Նուպարեան մատենադարանի տրամադրած հարիւրի չափ Մխիթարեան շքեղ հրատարակութիւնները ցուցահանդէսին մասնաւոր փայլ տուին, որոնց հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Մուրատեան վարժարանի տեսչութիւնը:

Ժողովուրդը գրեթէ ակամայ բաժնուիլ սկսաւ վարժարանէն. Ժամանակն ուշ էր:

Ամէնուն դէմքին վրայ կը կարդացուէր հոգեկան մեծ գոհունակութիւնը՝ տեսած ու շօշափած ըլլալով ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԻ լաւագոյն արտայայտութիւնն եւ ցուցադրութիւնը որ կարելի էր ընել օտար հորիզոնի տակ, Աստուածաշունչի ոսկեղէն հայ թարգմանութեան 1500ամեայ յոբելեանին այսքան պերճաշուք տօնախմբութեամբ:

ՎԱՆԱՏՈՒՐ

## Լ Ա Յ Մ Շ Ա Կ Ո Յ Թ Ի Ն...

Տասնեւհինգ դար Մըշակոյթ... Լոյսովն հոգւոյդ, հանճարիդ,  
Տըւիր Յեղին՝ որ ապրի դարերուն հետ, յաւիտեան.

Ան ամէն տեղ խաչին հետ, քու փառքն իսպառ պիտ տօնէ,  
Ո՛վ հայ կամքի, հաւատքի խորհրդանիշը անմահ:

Տասնեւհինգ դար Մըշակոյթ... Չըկայ ցեղ մ'որ ունենայ

Յեղիս փառքին, արուեստին, ճակատագրին ալ նըման.

Չըկայ ցեղ մ'որ ունենայ... Սահակ, Մեսրոպ, Եղիշէ՝

Յաւերժութիւն դարերու, Ոյժի, Մըտքի Յուշարձան....

Տասնեւհինգ դար բովանդակ ցեղիս հոգին է հըսկեր

Տիեզերքի Սըրտին վրայ. հոն քանդակեր իր անունն,

Իմաստութիւնը ցեղին, հոն փառապանծ Անցեալն իր

Լոյսն և աղօթքը՝ մըռայլ... Վիշտն ու արցունքը անհուն:

Հիմա կու գան մի առ մի, Անոնք բոլոր՝ որ ինկան

Ձէնք ու զըրիչ ի ձեռին, Ռահվիրաները վըսեմ

Հայոց չըքնաղ աշխարհին նահատակներն անվեհեր,

Նայէ՛ Մեսրոպ և օրհնէ՛ բոլոր փառքերը ցեղին...

Նայէ՛ Անոնց՝ որ կու գան հայու խոնարհ ճակատով

Աշխարհի չորս ծագերէն թափառական, կենդանի

Անոնց հոգին՝ հաւատքով, նայուածքն՝ իղձով առլըցուն

Քեզ պիտի գան դարէ դար... Նայէ՛ Անոնց ու կանգնէ՛:

Պարթեւ հասակը ալեհեր՝ Արարատի գագաթին,

Ըստեղծագործ հանճարդ ալ անոնց խըղճին, փառքին դէմ՝

Որ կ'անգոսնեն ցեղըդ սուրբ... Ըսէ՛ անոնց՝ թէ երէկ

Արքան էիր արքայից, Ասիոյ հին ցեղ մը ճոխճեմ:

Ըսէ՛ բոլոր դարերուն. Հայը երբեք չի կորչիր՝

Քանի ունի Մըշակոյթ... Աւարայրի դիցազներ.

Ըսէ՛ բոլոր ցեղերուն... Ներկայ, անցեալ, ապագայ

Պատմութեան մէջն աշխարհի ունի իր տեղ, շունչն ու դեր...

Ըսէ՛ բոլոր դարերուն. Երկու ջահեր եմ վառած

Էջմիածին, Վենետիկ... Յեղ մը հոնտեղ կը խոկայ...

Անոր բախտին վըրայ թող կ'ուզեմ հըսկէ միշտ Աստուած.

Անցէ՛ք դարեր, Հայ եմ ես, հայն՝ հայ թող Ձեռն, հայ, հայ, հայ...

Մարտիլ, 1935

ՖԵՐԱՊ  
«ՏՈՒՍՑՏԱՆՔՆԵՐ» (Անտիպ հատորէն)